

Kakšno veselje je, ko opazuješ letanje čebelic

Foto: Katja Nakrest

Franc Peterka čebelarji predvsem s srcem.

Življenjska pot Franca Peterke se je začela leta 1934 v Prelogu pri Domžalah. »Prav pred nedavnim sem dopolnil 81 let,« je povedal že na začetku in se navihano nasmehnil. In zakaj so prav čebele tiste, ki so zaznamovale življenja g. Peterke? »Najbolj me pri čebelah vedno znova navduši njihov letanje. Iz panja na pot in spet nazaj v panj. Lahko bi jih opazoval ure in ure,« odgovarja.

Bili so dobri časi in bili so hudi časi

G. Peterka se je rodil kot prvi otrok v družini. Šolo je začel obiskovati pred vojno, med vojno so šolo požgali in po koncu vojne so se otroci šolali kar na prostem, pod hruško. Po končani osnovni šoli se je izučil za mizarja, nato pa je šel k vojakom. Po odsluženem vojaškem roku se je zaposlil v Mlinostroju v Domžalah, se odpravil v Nemčijo, se vrnil in zaposlil kot mizar, nato je delal v Belinki, do upokojitve pa v Izolirki. Z ženo Franciško sta si ustvarila družino, imata sina in hčerko.

Zanimanje za čebele že v otroštvu

Franca Peterko so čebele zanimale že v otroških letih, saj jih je imel možnost opazovati na domačiji svoje mame, kjer je čebelaril njegov stric Miha, ki pa je umrl med vojno. Pozneje je svoje čebele na isto mesto pripeljal znani čebelar iz Domžal g. Obervader in jih že takrat prevažal na pašo. »Spominjam se, kako je čebelnjak čez noč ostal prazen in zame je bila to takrat velika skrivnost. Spraševal sem se, kam so odpeljali čebele,« se spominja g. Peterka. Takrat, v zgodnjih otroških letih, se je začelo njegovo zani-

manje za te drobne žuželke, radovednost, raziskovanje in učenje pa ga spremljajo še dandanes.

Bolj resno je g. Peterka čebele spoznal ob pomoči g. Jakoba Kralja, čebelarja, ki je prevzel čebelnjak njegovega strica in ki mu je, ko je bil star 22 let, podaril prvi roj čebel. Potem si je vsako leto prizadeval povečati število svojih čebeljih družin, največ za šest družin na leto. Naredil si je tudi svoje AŽ-panje.

Zaradi družine je kar nekaj časa čebelaril zgolj ljubiteljsko, leta 1983 pa je vse bolj začel razmišljati o tem, da bi se začel resneje ukvarjati s čebelami. V številnih pogovorih s vsakom in čebelarjem g. Antonom Cirerjem se je vedno bolj oblikovala želja po povečanju števila čebeljih družin. Začela sta tako rekoč iz nič. Nekega dne sta se odpravila v nakup materiala za panje, ponudila pa se jima je tudi priložnost za nakup tovrnjaka. Kupljeno vozilo sta preuredila in nadgradila za prevoz čebel. Čeprav oba skupaj nista imela dovolj čebeljih družin, da bi z njimi napolnila tovrnjak, sta leto pozneje čebele vendarle odpeljala na pašo. Na pot sta povabila še izkušenejšega čebelarja g. Slavka Jogra in skupaj so tako čebelarili kar tri leta. Čebele so vozili po Sloveniji in na Hrvaško, kadar sta bila doma, pa sta g. Peterka in g. Cirer pridno izdelovala nove panje in širila družine. Vsako leto je bilo kaj novega, pa tudi čebeljih družin je bilo vsako leto več. Tako je g. Cirer kupil svoj tovrnjak in oba tovrnjaka sta bila polno zasedena. Kadar nista bila na poti, sta izdelovala 7-satne AŽ-panje za rezervne družine ter si zanje postavila vsak svoj čebelnjak.

Franca Peterka zdaj skupaj z ženo Franciško čebelarja s približno 130 družinami, približno 66 pa jih vozita na pašo.

Trdno je prepričan o tem, da je vedno mogoče kaj izboljšati

G. Peterka je eden tistih čebelarjev, ki vedno razmišljajo o tem, kako bi stvari lahko izboljšali, in ki ne čebelarijo zgolj po že znanih tehnikah. Tako si je najprej izdelal zaboj za nošenje čebel na satju, nato je izdelal opazovalno postajo, tehtnico, ki jo postavimo nad panj, zaklado za AŽ-panj s posebno izvedbo za prevažanje, našel je tudi način, kako čebele po prevozu z eno potezo zapreti ali odpreti. Med njegovimi izdelki je mogoče najti številne panje (10- in 7-satne), vedra za krmljenje družin, 2- in 3-satne panje ter plemenilnike za vzrejo matic.

G. Peterka je v svojem čebelnjaku uredil tudi apikomoro. Ta je nameščena v prostoru nad panji s čebelami, kamor se dviga aerosol. Idejo za t. i. posteljo je dobil v neki televizijski oddaji, v kateri so prikazali tovrstno zdravljenje v Rusiji. Podobna je madžar-

Foto: Arhiv družine Peterka

Miniaturni čebelnjaki so posebnost, ki je vzbudila veliko zanimanja.

skemu panju in je videti kot skrinja. Prvo posteljo je naredil zase, vsak dan pa na njej preživi od ene do dve uri. Po njegovem mnenju so rezultati res dobri, saj mu apikomora pomaga pri številnih zdravstvenih težavah. Takšne apikomore je izdelal tudi za nekaj drugih čebelarjev.

Zanimivi so tudi njegovi čebelnjaki in miniaturni čebelnjaki. Pred njegovo hišo je tako mogoče videti imitacijo čebelnjaka oz. ozek čebelnjak, ki je uporabljen kot cestna tabla oziroma reklama. Miniaturni čebelnjak je posodil tudi številnim organizatorjem čebelarskih prireditev, na katerih je bil predstavljen številnim obiskovalcem.

Njegova največja čebelarska inovacija pa je gotovo vsem dobro znani ometalnik. Prvega je izdelal okoli leta 1997 in ga je tudi patentiral. ČZS je leta 2000 Francu Peterki za vse inovacije podelila častno diplomu Antona Žnideršiča. Imitacija čebelnjaka in ometalnik sta bila omenjena v švicarski čebelarski reviji, švicarski čebelarji pa so bili pri nas tudi na ek-skurziji. Opise njegovega dela je bilo sicer večkrat mogoče prebrati v Slovenskem čebelarju. Vsa leta je Franc Peterka tudi razstavljevec na Celjskem sejmu.

Z ženo se dopolnjujeta, skupaj jima je uspelo

Brez dvoma je Francu Peterki vedno stala ob strani žena Franciška. S ponosom tudi povesta, da sta sin in snaha opravila tečaj za čebelarje začetnike in da z veseljem, kolikor jima to dopušča čas, tudi pomagata pri čebelarskih opravilih. Sin Bojan je tudi član čebelarskega društva.

Prevozni tovornjak zakoncev Peterka je znan po tem, da so vsi panji pobarvani z zeleno barvo, za lažjo orientacijo čebel pa je različno obarvana le okolica žrel. Zakonca Peterka sta že dolga leta tudi člana Društva izdelovalcev medenih pijač Maribor. Kot prava, imata na druženja z zanimivimi ljudmi in prijetno družbo zelo lepe spomine. Sicer pa sta dobitnika številnih priznanj za kakovost medu. Franciška je sicer opravila tudi tečaj za preglednico kakovosti medu.

Oba se rada spominjata številnih čebelarskih dogodkov. Čebelarji so se veliko družili, še posebej med prevažanjem, med katerim sta spoznala številne čebelarje. Po navadi sta svoje čebele vozila na paše po vsej Sloveniji, med pa sta sprva prodajala

Foto: Arhiv družine Peterka

Njegovo veselje do čebel je vzniknilo že v otroških letih.

predvsem Medexu, saj prodaje na domu tedaj tako rekoč ni bilo. Po osamosvojitvi Slovenije sta začela med prodajati na domu; na začetku prodaja ni takoj stekla, zdaj pa je dobra.

Dolgoletni član ČD Lukovica

Franc Peterka čebelarji že več kot 50 let, ves čas pa je dejaven član ČD Lukovica. Poleg tega je tudi član ČD Domžale, nekaj časa pa je bil še član ČD Mengeš. Prejel je vsa tri odličja Antona Janše.

Nikakor ne smemo pozabiti, da je za svoje sodelovanje pri graditvi čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici prejel zlato opeko in da so velike tudi njegove zasluge za streho na kapelici sv. Ambroža pod poslopjem čebelarskega centra, saj je zanj podaril les, izdelal konstrukcijo in jo pokril. Pri postavitvi domžalskega čebelnjaka, ki so ga tamkajšnji čebelarji izdelali sami, je sodeloval kot mizar, zelo dejaven pa je bil tudi pri urejanju okolice čebelnjaka na Brdu pri Lukovici.

Čebelariti je lepo, vendar je včasih tudi težko

G. Peterka priznava, da čebelarji z veseljem in navdušenjem. Tega niti ne more skriti. Kljub temu pa dodaja, da ni bilo vedno lahko. »Naredili smo toliko, kot smo si lahko privoščili,« je povedal in pojasnil, da je trajalo več let, preden se je res lahko posvetil čebelarstvu. Vedno pa je po prihodu iz službe naprej vsaj na hitro preveril, kako so njegove čebele. Tako je bilo tudi, ko je nekoč prišel iz službe okrog dveh popoldne. Opazil je, da je matica zaprta v medišču, tako da ni mogla vzleteti na praho, zato

Foto: Arhiv družine Peterka

Vsem dobro znani Peterkov ometalnik

Ena izmed njegovih inovacij: tehtnica, ki jo postavimo nad panj

Foto: Arhiv družine Peterka

Foto: Arhiv družine Peterka

Franc skupaj z ženo Franciško čebelari že več kot 50 let.

jo je spustil ven. Pozneje ga je počakala na okencu, da jo je znova spustil noter. To se je ponovilo še na-

slednji dan in dan za tem, četrti dan pa se je vrnila oprášena. Tudi sicer je g. Peterka matice veliko vzrejal sam, v svojih 3-satnih panjih in v plemenilnikih, ki jih je prav tako izdeloval sam.

Franc Peterka je znan po tem, da je veliko pomagal okoliškim čebelarjem. Dandanes pa mlajšim čebelarjem polaga na srce, naj najprej spoznajo čebele in njihove težave, naj začnejo čebelariti z majhnim številom panjev in počasi, predvsem pa naj delajo z veseljem in srcem. In ob koncu še zmaje z glavo: »Upam, da bo to leto prijaznejše. Takšnega leta, kakršno je bilo lansko, ne pomnim in upam, da se ne bo ponovilo, saj tako slabo leto gotovo ne vpliva dobro niti na čebele niti na čebelarje.«

Katja Nakrst, tajnica ČD Lukovica

Obiskali smo g. Malija in mu voščili ob 95. rojstnem dnevu

Nedavno smo obiskali prvega izmed desetih najstarejših čebelarjev članov ČZS. Gospod Mali, član ČD Goriče, je januarja letos praznoval 95. rojstni dan. Obiskali smo ga. Barbara Dimc, g. Anton Tomec, g. Friderik Mali (predsednik ČD Goriče) in moja malenkost. Slavjenec je bil navdušen nad našim obiskom, saj je povedal, da ga ne bo nikoli pozabil, pa če živi še 100 let! Ob stisku roke je povedal, da ni večjega darila kot to, da smo se ga spomnili in ga osebno obiskali. Gospod Mali nam je povedal veliko zanimivega, predvsem, da čebelari že več kot 80 let, da še vedno čebelari (ob pomoči čebelarja in sorodnikov) in da gre k čebelam vedno s kravato, saj s tem pokaže spoštovanje do njihovega dela. Obisk pri g. Maliju je dokazal, da je bila naša odločitev o obiskih pri najstarejših desetih čebelarjih pravilna. Sam zase lahko rečem, da sem obisk doživel zelo čustveno in da je bil to eden lepših trenutkov,

Foto: Barbara Dimc

odkar sem na položaju predsednika ČZS. G. Maliju želimo obilo zdravja in pozitivne energije, ki mu je sicer ne manjka!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

IZDELAVA INHALATORJEV

za vdihavanje panjskega zraka

Ivan Podobnik, tel.: 041/686 436.

SELAČ, MIZARSTVO, d.o.o.

Planina pri Cerknem 49
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
e-pošta: stane.selac@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izjemno trden spoj; površinsko so zaščiteni, pitalnik ima prostornino 2 l. Na voljo so 10S, 12S, 7S panji, pa tudi AŽ-satniki: lepljeni, cinkani in vrtani iz kakovostnega lipovega lesa.

